
Bielsko-Biała, ul. Piwowska i Rejon Starego Miasta, st. 32, woj. śląskie, AZP 107-48/17

Informator Archeologiczny : badania 34, 223-224

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Późne średniowiecze

Beznazwa, st. 1/8,
gm. Władysławów,
woj. wielkopolskie

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Beznazwa, st. 9,
gm. Władysławów,
woj. wielkopolskie

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Bielice, st. 1, gm. *loco*,
woj. łódzkie, AZP 56-48/3

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

BIELSKO-BIAŁA
ul. Piwowska i Rejon
Starego Miasta, st. 32,
woj. śląskie, AZP 107-48/17

- miasto średniowieczne

Badania przeprowadzone przez mgr. Wiesława Kusia, mgr. Bogusława Chorążego (Muzeum w Cieszynie, Muzeum Bielsko-Biała). Konsultacja: mgr Jacek Rejniak. Finansowane przez inwestora prywatnego.

Badania archeologiczne przeprowadzone w obrębie remontowanej kamienicy, przy ul. Piwowskiej 1 w Bielsku-Białej od 2 stycznia do 31 sierpnia. Posesja położona na skraju układu lokacyjnego miasta, w pasie terenu zajmowanego dawniej przez średniowieczny mur obronny miasta Bielska. Obiekt stanowi dwuskrzydłowy, dwukondygnacyjny dom mieszczkański z małym dziedzińcem. Zbudowany pod koniec XVIII w. w formie barokowo-klasycystycznej, najpewniej wzniesiony na gruncie starszej zabudowy. Zakres prac budowlanych obejmował remont kapitalny całego obiektu.

Prace archeologiczne koncentrowały się na badaniu części podziemnej budowli, co dotyczyło piwnic, klatek schodowych prowadzących do piwnic, sond budowlanych wykonywanych w partiach przyfundamentowych oraz wykopów pod przyłącza energetyczne i kanalizacyjne.

Prace archeologiczne dostarczyły cennych informacji na temat funkcjonowania tego rejonu miasta w okresach średniowiecznym i nowożytnym. Do najważniejszych efektów prac należy odsłonięcie relikwów średniowiecznego muru obronnego miasta, który dotychczas w rejonie zachodnim był nierozpoznany. Pozwala to na „zamknięcie” obwodu fortyfikacji miejskich potwierdzonych badaniami archeologicznymi.

Odsłonięty fragment muru obronnego, który znajdował się w jednym z pomieszczeń remontowanej kamienicy, miał szerokość 2,20 m oraz zachowaną wys. 0,80 m. Mur ten przebiegał po osi południowy wschód-północny zachód. Wykonano go z bloków łamanego wapienia, starannie kładzonego na zaprawie wapiennej z domieszką piasku, w układzie warstwowym. Lico zachodnie zostało starannie wyrównane. Uchwycenie dylatacji w istniejących konstrukcjach nowożytnych pozwoliło na odsłonięcie niewielkiego fragmentu lica wschodniego i tym samym określenie szerokości muru.

W trakcie prac wykonano dodatkowo wykop sondażowy prostopadły do lica zachodniego muru obronnego, którego celem było uzyskanie stratygrafii warstw bezpośrednio przylegających do muru od strony zachodniej. Układ warstw wskazuje, że mur obronny został posadowiony nie w calcu, ale na warstwie nasypowej, która może stanowić pozostałość wału ziemnego poprzedzającego budowę fortyfikacji murowanych. Podobna sytuacja wystąpiła w rejonie badanego fragmentu muru średniowiecznego na ul. Krętej. Nie stwierdzono w tym rejonie pozostałości fosy, która została odkryta w trakcie innych badań.

Najpewniej znajduje się ona poza konstrukcją badanego obiektu.

W trakcie prowadzonych prac pozyskano ruchomy materiał zabytkowy w postaci ceramiki naczyniowej średniowiecznej, nowożytnej oraz kafli piecowych.

Ceramika średniowieczna została wykonana z surowca zbliżonego do tzw. białej ceramiki krakowskiej, wypalanej w atmosferze redukcyjnej oraz utleniającej. Zdobienie powierzchni w formie dookólnych linii rytych oraz dołków paznokciowych. Materiał średniowieczny datowano na przełom XIII i XIV w. i 1. poł. XIV w. Ceramikę nowożytną, w dużej partii polewaną polewą pomarańczową, zieloną i brunatną, datowano na XVI-XVIII w.

Kafle są reprezentowane przez wyroby nowożytne datowane na XVII w. Do szczególnie interesujących należy zaliczyć kafle płytowe z kartuszami herbowymi rodzaju Promnitzów, pokryte zieloną polewą.

Prace archeologiczne, prowadzone w omawianym rejonie zachodnim starożytnego miasta, powinny być kontynuowane

Bobowicko, st. 3, gm. Międzyrzecz, woj. lubuskie, AZP 51-15/80

patrz: wczesne średniowiecze

Brzezcie, st. 17, gm. Kłaj, woj. małopolskie

patrz: neolit

BYDGOSZCZ, st. 509, ul. Pod Blankami 31, gm. *loco*, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 37-38/210

- miasto, średniowiecze-nowożytność

Badania archeologiczne o charakterze ratowniczym, wyprzedzające prace budowlane, prowadzone przez mgr Annę Siwiak i mgr. Wojciecha Siwiaka (Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska w Bydgoszczy). Finansowane przez inwestora prywatnego.

Podczas badań zarejestrowano 6 faz drewnianej zabudowy. Rodzaj konstrukcji i forma zabudowy wskazują, że były to budynki gospodarcze stanowiące zaplecze głównych zabudowań zlokalizowanych przy ul. Długiej. Pozostałości konstrukcji drewnianych zostały częściowo zniszczone przez fundament arkadowy budynku z 1. poł. XIX w.

Dokumentacja i zabytki znajdują się w WUOZ, Delegatura w Bydgoszczy. Badania nie będą kontynuowane.

CIECHANÓW, ul. Pułtуска, gm. *loco*, woj. mazowieckie, AZP 43-62

- osadnictwo typu miejskiego (XV do XX w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe (wyprzedzające) w obrębie wykopu pod kolektor odprowadzający wodę deszczową (szer. wykopu – 2,50 m), przeprowadzone od 3 lipca do 19 października przez Marka Piotrowskiego (autor sprawozdania, „EVIS’ s.c). Finansowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Ciechanowie. Trzeci sezon badań. Przebadano łącznie powierzchnię 265 m².

W sezonie 2000 przekopano 88 m (do zbiegu ul. Pułtuskiej i ul. 11. Pułku Ułanów Legionowych), gdzie nastąpiło podłączenie do instalacji już istniejącej. Dodatkowo, przy południowej krawędzi wykopu, w celu wyjaśnienia funkcji odkrytych konstrukcji drewnianych założono wykop o powierzchni 18 m².

Na północnej części jezdnii ul. Pułtuskiej przebadano wykop o długości 17 m, podzielony ze względów technicznych na 2 odcinki eksploracyjne.

Najważniejsze odkrycia – wykop główny: fragmenty drewnianej zabudowy z XV-XVI w. – budynek tzw. stajni, wypełniony warstwą mierzwy grubości 1,50 m, z dużą liczbą zabytków organicznych (gałęzie, obrobione drewno, fragmenty beczek, fragmenty obuwia skózanego), ceramiką i zabytkami metalowymi (m.in. znaleziono 2 ostrogi). Uchwycona szerokość budynku – 5 m, konstrukcja podobna do budynku odkrytego w 1998 r. (zachowały się drewniane belki konstrukcji podłogi i ściany wykonane z pionowych desek). Większa część budynku kontynuuje się w kierunku północnym i zalega pod jezdnią ulicy. Odkryty budynek